

Notat – Analyse af skolernes arbejde med inklusion efteråret 2018

1. Baggrund og metode

Forud for skoleafdelingens analyse af struktur på specialundervisningsområdet og ressourcetildelingsmodellen, blev der i efteråret 2018 gennemført en analyse af almenskolernes arbejde med inklusion. Altså en analyse af skolernes konkrete praksis i forhold til at arbejde inkluderende, herunder hvilke støttesystemer og strukturer skolerne har udviklet, for at understøtte elever og medarbejdere.

Analysen blev gennemført som en række dialogmøder:

- **Fælles temamøde** for alle skoleledelsesteam med en første præsentation af data vedrørende segregering, samt en indledende drøftelse af mulighederne for højere grad af inklusion.
- **Dialogmøder** på hver enkelt skole med henblik på at afdække skolernes nuværende praksis i relation til inklusion og segregering.
- **Dialogmøder** med PPR og Familieafdelingen med henblik på at belyse deres rolle i skolernes inklusionsarbejde.
- **Forlænget skoleledermøde** den 20. november med præsentation og drøftelse af data fra analyse af skolernes arbejde med inklusion samt Skoleafdelingens handleplan
- **Temamøde for skolernes ledelsesteam** 4. december med præsentation og drøftelse af data fra analyse af skolernes arbejde med inklusion samt Skoleafdelingens handleplan

Centralt i dataindsamlingen var dialogmøderne med hver enkelt skoles ledelsesteam. Disse dialogmøder havde form af løst struktureret fokusgruppesamtaler, der tog udgangspunkt i en række på forhånd definerede temaer, herunder medarbejdernes mindset, tværgående samarbejde, vidensgrundlag og 'værktøjskasser' samt systematik, når et barn er udfordret.

De to sidste møder, forlænget skoleledermøde og temamøder for skolernes ledelsesteam, blev brugt til at 'trykteste' analysens resultater og konklusioner, samt Skoleafdelingens forslag til handleplan.

2. Resultat af analysen

Data fra alle dialogmøder er efterfølgende blevet samlet og analyseret af Skoleafdelingen med henblik på at identificere tværgående temaer og opmærksomhedspunkter. Det resulterede i fire tematikker:

- Struktur, rammer og data
- Viden, holdninger og mindset
- Skolernes praksis
- Samarbejde med eksterne.

2.1. Struktur, rammer og data

I forhold til struktur og rammer pegede flere informanter på behovet for en politisk defineret rammesætning, målsætning eller vision for inklusionsområdet. Ligesom der var et begrænset kendskab til den kommunale definition af inklusion.

Et andet opmærksomhedspunkt var typen og kvaliteten af data på inklusionsområdet, ikke mindst de data, der blev leveret af Skoleafdelingen i forhold til monitorering af området. Der blev udtrykt ønske om en højere grad af systematik og enighed om opgørelsesmetoden.

Endelig var flere skoler optaget af den økonomiske ramme og ressourcetildelingsmodellen. Flere skoler oplevede økonomiske udfordringer, fx pga. segregerede elever, der flytter til skoledistriktet, og som man derfor overtager betalingen for, eller elever, der grundet deres udfordringer har brug for et segregeret tilbud i hele deres skoleforløb, og derfor ikke kan inkluderes.

2.2. Viden, holdninger og mindset

Analysen viste klare forskelle på skolernes mindset, når skoleledelserne skulle beskrive skolens og medarbejdernes indstilling til arbejdet med en inkluderende praksis. Der er en tydelig sammenhæng mellem medarbejdernes indstilling til inklusionsarbejdet og graden af fælles fokus. På nogle skoler har arbejdet med at udvikle en inkluderende praksis været et fælles indsatsområde i flere år, hvor der på andre skoler har været andre fokusområder.

Der er ligeledes store forskelle på, i hvilken grad man som skole har et fælles vidensgrundlag, fælles sprog og klare metodevalg i relation til inklusion, ligesom der er forskel på inddragelse af nyeste forskning og data. Flere efterlyste et fælleskommunalt fokus, og et behov for systematisk monitorering af nye typer udfordringer, diagnoser m.v. med henblik på at udvikle proaktive strategier.

2.3. Skolernes praksis

I relation til skolernes konkrete praksis, så viste analysen store forskelle både i forhold til systematik og procedurer, når et barn er udfordret, udvikling af pædagogik og læringsmiljøer, konkrete værktøjer, forebyggende indsatser og arbejdet i professionelle læringsfællesskaber. Tilsvarende var der store forskelle i forhold til ledelsens rolle, herunder hvordan de understøtter medarbejdere, der er udfordrede af elever i vanskeligheder. Der har været enkelte fælleskommunale tiltag med fokus på pædagogisk udvikling, ikke mindst som led i Program for Læringsledelse, fx relationskompetence og professionelle læringsfællesskaber.

2.4. Samarbejde med eksterne

Hvad angår skolernes samarbejde med eksterne samarbejdspartnere i relation til inklusionsarbejdet, var der også her mangeartede erfaringer både rigtig positive og mindre gode. Overordnet kan det konkluderes, at der var et ønske om fortsat udvikling og styrkelse af de eksisterende samarbejder, og at det er helt afgørende, hvis man skal lykkes med inklusionsopgaven. Af centrale samarbejdspartnere skal nævnes; PPR, dagtilbud, Familieafdelingen, specialtilbud, forældre, junior klubber, Interkulturelt team, Ungdomsskolen og SG.

Derudover pegede analysen på et behov for at drøfte indhold og struktur på både KIM-møder (Konsultative Interne Møder) og Tværfaglige møder, da der er stor forskel på den konkrete praksis ude på skolerne.

3. Handleplan på baggrund af analysen

På baggrund af analysens tematikker og opmærksomhedspunkter udarbejdede Skoleafdelingen og PPR efterfølgende en handleplan med henblik på at følge op på og understøtte det videre arbejde med inklusion på skolerne.

Handleplanen indeholder bl.a. følgende elementer:

- Politisk vision for inklusion
- Revitalisering/genbeskrivelse af den kommunale definition af inklusion
- Systematisk udarbejdelse og udsendelse af data om segregering til skolerne
- Strategi for hjemtagelse/udslusning af elever fra specialtilbud til almentilbud, suppleret af forpligtende retningslinjer for samarbejdet mellem specialtilbud og almentilbud
- Analyse/revision af ressourcefordelingsmodellen
- Styrket samarbejde med Dagtilbud
- Styrket samarbejde med Familieafdelingen
- Drøftelse og udfordring af skolernes strategi og systematik i inklusionsarbejdet
- Understøttelse af skolernes udvikling af læringsmiljøer
- Understøttelse af skolernes arbejde med professionelle læringsfællesskaber
- Drøftelse af indhold og struktur på KIM-møder
- Øget kendskab til Kompetencenetværket og styrket/forebyggende indsats i praksis.

Det er et særligt opmærksomhedspunkt, at det efter afslutning af analysen og udarbejdelse af handleplanen er besluttet at udfase brugen af begrebet *inklusion* og erstatte det af *mangfoldige læringsmiljøer*.